

Asia 44/79

**Liselotte Hauer
vastaan
Land Rheinland-Pfalz**

(Verwaltungsgericht Neustadtin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Uusien viiniviljelmien kieltäminen

Tuomion tiivistelmä

1. *Maatalous – Yhteinen markkinajärjestely – Viini – Uusien viiniviljelmien kieltäminen – Neuvoston asetus (ETY) N:o 1162/76 – Ajallinen sovellettavuus (Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1162/76, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2776/78, 2 artiklan 1 kohta)*
2. *Maatalous – Yhteinen markkinajärjestely – Viini – Uusien viiniviljelmien kieltäminen – Kiellon laajuus (Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1162/76 2 artiklan 1 kohta)*
3. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet – Pätevyys – Perusoikeuksien loukkaus – Arvioiminen yksinomaan yhteisön oikeuden perusteella*
Yhteisön oikeus – Yleiset oikeusperiaatteet – Perusoikeudet – Yhteisöjen tuomioistuin valvoo noudattamista – Viitenormit – Jäsenvaltioiden valtiosäännöt – Kansainväliset sopimukset
4. *Yhteisön oikeus – Yleiset oikeusperiaatteet – Perusoikeudet – Omaisuuden suoja – Sen kunnioittaminen yhteisön oikeusjärjestyksessä*
5. *Yhteisön oikeus – Yleiset oikeusperiaatteet – Perusoikeudet – Omaisuuden suoja – Sen kunnioittaminen yhteisön oikeusjärjestyksessä – Rajoitukset – Uusia viiniviljelmiä koskevat rajoitukset – Sallittavuus – Edellytykset*

6. *Maatalous - Yhteinen markkinajärjestely - Viini - Uusien viiniviljelmien kieltäminen - Kiellon määräaikainen luonne - Yleisen edun mukaiset tavoitteet - Omaisuuden suojan loukkaaminen - Loukkauksen puuttuminen (Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1162/76 2 artiklan 1 kohta)*
7. *Yhteisön oikeus - Yleiset oikeusperiaatteet - Perusoikeudet - Ammatinharjoittamisen vapaus - Sen kunnioittaminen yhteisön oikeusjärjestyksessä - Rajoitukset - Suojellun toiminnan sosiaalinen tehtävä*
1. Kun viiniviljelyn tuotantokyvyn mukauttamista markkinoiden tarpeisiin koskevista toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1162/76, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2776/78 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa enää myöntää lupia uusille viljelmille ”tämän asetuksen voimaantulopäivästä alkaen”, siinä evätään mahdollisuus ottaa hakemuksen jättämisaikakohta huomioon samalla, kun siinä korostuu aikomus varmistaa asetuksen välitön vaikutus.
- Asetusta (ETY) N:o 1162/76 on näin ollen tulkittava siten, että sen 2 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa sovelletaan myös ennen asetuksen voimaantuloa jätettyihin, uusille viiniviljelmille myönnettäviä lupia koskeviin hakemuksiin.
2. Asetuksen (ETY) N:o 1162/76 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä esitettyä kieltoa myöntää lupia uusille viljelmille sovelletaan asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa säädettyjä vapautuksia lukuun ottamatta yleisesti, toisin sanoen etenkin riippumatta siitä, onko maa-alue kansallisen lain säännösten mukaan viiniviljelyyn soveltuva vai ei.
3. Kysymystä siitä, loukataanko yhteisöjen toimielinten antamalla säädöksellä mahdollisesti perusoikeuksia, voidaan arvioida ainoastaan yhteisön oikeuden perusteella. Koska tietyn jäsenvaltion lainsäädäntöön tai valtiosääntöön perustuvien erityisten arviointiperusteiden käyttöönotolla heikennettäisiin yhteisön oikeuden aineellista yhtenäisyyttä ja tehokkuutta, sillä olisi pakostakin yhteismarkkinoiden yhtenäisyyttä rikkova ja yhteisön yhteenkuuluvuutta vaarantava vaikutus.
- Perusoikeudet ovat olennainen osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo. Valvoessaan näiden oikeuksien toteutumista yhteisöjen tuomioistuimen on tukeuduttava jäsenvaltioille yhtei-

siin valtiosääntöperinteisiin, minkä vuoksi yhteisössä ei voida sallia toimenpiteitä, jotka olisivat ristiriidassa kyseisten valtioiden valtiosääntöihin kirjattujen perusoikeuksien kanssa. Myös kansainväliset ihmisoikeussopimukset, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet, voivat antaa viitteitä, jotka on aiheellista ottaa huomioon yhteisön oikeudessa.

Kansallisen tuomioistuimen esittäessä epäilyksiä yhteisöjen toimielinten antaman säädöksen säännösten yhteensopivuudesta sellaisten perusoikeuksien suojaa koskevien sääntöjen kanssa, jotka on laadittu kansallisesta valtiosääntöoikeudesta saatujen viitteiden mukaisesti, sen on näin ollen ymmärrettävä saattavan kyseenalaiseksi tämän säädöksen pätevyyden yhteisön oikeuteen nähden.

4. Omaisuudensuoja taataan yhteisön oikeusjärjestyksessä jäsenvaltioiden valtiosääntöihin sisältyvien yhteisten käsitysten mukaisesti, jotka myös ilmenevät ihmisoikeuksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen ensimmäisestä lisäpöytäkirjasta.
5. Ottaen huomioon jäsenvaltioiden valtiosääntöihin sisältyvät yhteiset käsitykset, vakiintuneet lainsäädäntömenettelyt ja ihmisoikeuksien suojaamiseksi tehdyn Euroo-

pan yleissopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 1 artiklan ei yhteisön toimielimen antamassa säädöksessä asetettuja uusia viiniviljelmiä koskevia rajoituksia voida pitää periaatteessa yhteensopimattomina omaisuudensuojan asianmukaisen kunnioittamisen kanssa. Kyseisten rajoitusten on kuitenkin tosiasiallisesti palveltava niitä yleisen edun mukaisia tavoitteita, joihin yhteisö pyrkii, eikä niillä saa puuttua perusoikeuksiin tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin omistusoikeuden keskeistä sisältöä.

6. Asetuksessa (ETY) N:o 1162/76 rajoitetuksi ajanjaksoksi säädetty uusia viiniviljelmiä koskeva kieltö on perusteltu niiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden vuoksi, joihin yhteisö pyrkii ja joita ovat tuotannon ylijäämän pienentäminen välittömästi sekä Euroopan viinitarhojen rakennemuutostuksen valmistelu pidemmällä aikavälillä. Kyseisellä kiellolla ei näin ollen vahingoiteta omistusoikeuden keskeistä sisältöä.
7. Kuten omistusoikeus, myöskään oikeus ammatillisen toiminnan vapaaseen harjoittamiseen ei suinkaan ole ehdoton määräys, vaan sitä on tarkasteltava ottaen huomioon suojellun toiminnan yhteiskunnallinen tehtävä.

Mitä tulee erityisesti uusien viiniviljelmien kieltämiseen yhteisöjen toimielinten antamalla säädöksellä, on aiheellista todeta, ettei tällaisella toimenpiteellä ole mitään vaikutusta oikeuteen ryhtyä harjoittamaan viiniviljelijän ammattia eikä vapautteen harjoit-

taa tätä ammattia niillä aloilla, joita on aiemmin käytetty viiniviljelyyn. Koska kysymys on uusista viljelmistä, viiniviljelijän ammatin vapaalle harjoittamiselle mahdollisesti asetettu rajoitus sulautuu osaksi omistusoikeuden käytölle asetettua rajoitusta.